

Gemal eespool oli lehma-kari söömas. Karjast ei olnud esite nähagi, ja alles siis, kui proua oma tütreaga ligemale jõudis, märgas ta teda. Kari sõi wagusaste, karjane oli maha istunud ja luges hoolega ühte raamatut, nõnda et ta kahe jalutaja ligemale-tulemist sugugi tähele ei pannud ega pääd ülesse ei tõstnud.

Proua pani seda koguni imeks, ja tal tuli himu teada saada, mis üks karjapoiss ka peaks lugema. Ka wäike Ella wahtis tähele panemisega lugewat poisikest. Mõlemad astusiwad wiimaks tema ligi.

„Mis raamatut sa loed?“ küsis proua Cesti teeli poisikese käest.

Karjane läi silmad ülesse ja ehmatas ära korraga nii uhkeid Saksa enese juures nähes, ega teadnud midagi teesi küsimise pääle kosta. Punastades tõusis ta ruttu maast ülesse. Ehk küll ta nagu tubliste päewatan'd oli, wõis selgeste näha, et ta ilusa jumega pois oli, umbes kaheteistkümnepaastane. Kaks selget tarka silma wahtusiwad waewase mütsi alt wälja. Proua silmitses lahkest poisikest, ja Ella nähti iseäranis häa meelega tema otsa waatawat.

„Noh, mis raamat, see on, mis sa loed?“ küsis proua teist korda raamatu pääle käega näidates.

Natuke kartlikult aga siiski wäga wiisakaste wastas poisikene: „See on üks Saksa keele õppimise raamat. Et mul himu on wõeraid keeli õppida, ja et ma kõrgemasse kooli ei jõua minna, siis katjusin ise natuke Saksa keelt oma jõuu najal kätte saada.“

See oli prouale koguni ootmata asi.

„No, kas siis õppimine ka sel wiisil edasi läheb?“ küsis ta. „Eks ta lähe ikka, kui ka raskesti,“ wastas poisike. „Kui mõnest tülist ise jagu ei saa, siis lähen kihelkonna-koolmeistri juure, kes siin lähil'sel elab, ja tema poeg aitab mind edasi. Eesjama on mind ka esite lugema õpetanud Saksa keeles ja mulle esimene juhatusse annud.“

Weel mõnda muud wastust andis poisikene prouale, nii et see poisi häält mõistusest peagi märku sai.

Et sel wahel ajal tõld juba eemale oli jõudnud ja nüüd kiini pidas mõlemaid jalutajaid oodates, siis pidi proua ära minema. Kui ta oli kuulnud, et poisikese nimi Mart P. (täit nime ei taha meie siin ära ütelda) olla, rutas ta tütreaga tõlda tagasi. Sääl küsis ta mees tema käest, mis nad karjapoisiga rääkinud. Kui talle sai ära räägitud, siis pani ta seda küll imeks, aga tegi pea jälle teist juttu. Mõis, kus baron Ritter elas, ei olnud säält kaugel, ja nad jõudusiwad warsti kodu, ja kõik oli peaaegu ära unustatud. Aga wäikene Ella ei unustanud Marti mitte ära, waid palus mõne päewa pärast mammad, et see ehk midagi teeks terase karjapoisi kasuks. See tõi juhtumise jalutuse käigul jälle proua meelde, ja ta laskis wagusal kombel järele kuulata, kes, kus ja kuida poisikene on. Igal pool räägiti imeasju säääl ümberkaudu poisikeseft. Ta olla külakooli peagi läbi teinud, aga pääle selle weel palju asju õppinud, ja mõista lugeda, kirjutada ja rehkendada, et jorab, päälegi maade tundmist ja palju muud tarkust.